

2. Gryshova I.Yu., Shestakovska T.L. The asymmetry of the resource configuration and its destructive impact on the capitalization of agribusiness. *The Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2017. №2. P. 128–133.
3. Варналій З.С. Теоретичні засади детінізації економіки України. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2014. № 1. С. 46–53.
4. Strielkowski W., Gryshova I.Yu., Ukrainian labour migration in the Czech Republic. *Scientific bulletin of Polissia*. 2016. № 4(8). С. 224–231.
5. Дяченко О.П., Гришова І.Ю. Стратегія державної політики у сфері детенізації економіки України. *Право та державне управління: збірник наукових праць*. 2016. № 4(25). С. 207–213.
6. Стоянова-Коваль С.С., Наумов О.Б. Механізм державно-приватного партнерства як інструмент стабілізації інвестиційного процесу. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 6. С. 98–105.
7. Gryshova I.Yu., Shestakovska T.L., Glushko O.V. The economic measurement of convergence of institutional impact on the sustainability of development. *Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2017. № 4. P.75–80.
8. Вишневіська В.О., Синякова А.В. Тінізація і гарантування економічної безпеки держави. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С.110–112.
9. Наумов О.Б., Гришова, І.Ю., Давидюк О.О. Економіко-політичні конфлікти на сучасному етапі. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. № 2. С. 36–49.
10. Мищак І.М. Деякі питання удосконалення контрольної функції парламенту. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. № 3. С. 37–43.
11. Мищак І.М. Законодавче забезпечення місцевого самоврядування в Україні та перспективи його удосконалення. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 1. С. 54–57.
12. Дмитрієв Ю.В. Оцінка корупційних ризиків у системі державного управління: поняття та зміст. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1–2 (1). С. 141–149.
13. Мищак І.М. Проблеми і перспективи зміцнення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування. *Питання правового забезпечення модернізації державного управління та місцевого самоврядування в Україні (матеріали науково-практичної конференції)* / Заг. ред. Т.В. Мотренка, В.Є. Воротіна. К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2017. С. 72 – 77.

* *Згадова Наталія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та управління Одеської державної академії технічного регулювання та якості продукції.*

* *Джумеля Володимир Володимирович – викладач кафедри військової підготовки Національного авіаційного університету.*

Стаття надійшла до редакції 6 серпня 2018 р.

УДК 338.242

Іван Мищак *
Генріх Казарян *

ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Стаття присвячена ідентифікації особливостей функціонування інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. Визначені ключові елементи та фактори соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. Здійснена систематизація специфічних властивостей проблем соціально-економічного забезпечення людини і громадянина в Україні. Обґрунтована

роль держави та громадських організацій як інституцій щодо регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. Виокремлено етапи розвитку інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями в Україні. Визначена мета та складові інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. Доведено, що якість життя розглядається як інтегральна характеристика при оцінці рівня соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. Розуміння інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями у цьому контексті на перше місце ставить поняття людського капіталу та інвестицій у нього. Запропонована класифікація чинників, які впливають на інституційне регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Ключові слова: інституційне регулювання, особи з обмеженими фізичними можливостями, люди з інвалідністю, соціально-економічне забезпечення, державна політика.

Мыщак И. Н., Казарян Г. Г. Особенности институционального регулирования социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями.

Статья посвящена идентификации особенностей функционирования институционального регулирования социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями. Определены ключевые элементы и факторы социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями. Осуществлена систематизация специфических свойств проблем социально-экономического обеспечения человека и гражданина в Украине. Обоснована роль государства и общественных организаций, как институтов по регулированию социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями. Выделены этапы развития институционального регулирования социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями в Украине. Определена цель и составляющие институционального регулирования социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями. Доказано, что качество жизни рассматривается как интегральная характеристика при оценке уровня социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями. Понимание институционального регулирования социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями в этом контексте на первое место ставит понятие человеческого капитала и инвестиций в него. Предложенная классификация факторов, влияющих на институциональное регулирование социально-экономического обеспечения лиц с ограниченными физическими возможностями.

Ключевые слова: институциональное регулирование, лица с ограниченными физическими возможностями, люди с инвалидностью, социально-экономическое обеспечение, государственная политика.

Myshchak I. M., Kazarian G. G. Specialization of institutional regulation of socially-economic care of persons with disabilities.

The article is devoted to the identification of the peculiarities of the functioning of the institutional regulation of socio-economic provision for persons with disabilities. The key elements and factors of socio-economic support for people with disabilities are identified. Systematization of specific properties of the problems of socio-economic security of man and citizen in Ukraine is carried out. The role of the state and public organizations as institutes for regulating social and economic support of persons with disabilities is substantiated. Stages of development of institutional regulation of social and economic provision of persons with disabilities in Ukraine are singled out. The goal and components of the institutional regulation of socio-economic provision for persons with disabilities are defined. It is proved that the quality of life is considered as an integral characteristic in assessing the level of socioeconomic support for people with disabilities. Understanding the institutional regulation of socio-economic provision for people with disabilities in this context puts the concept of human capital and investments in it first. The proposed

classification of factors affecting the institutional regulation of socio-economic provision for persons with disabilities.

Keywords: *institutional regulation, persons with disabilities, disabled people, social and economic support, state policy.*

Постановка проблеми. З переходом України на новий рівень розвитку ринкової економіки головною проблемою є побудова нової соціально-економічної системи, яка має бути невід'ємною частиною загальнодержавної політики. Це зумовлюється тим, що в ринкових умовах кожна особа має самостійно забезпечувати свій добробут та добробут своєї родини. Політику сучасної держави ми можемо визначити як сукупність соціально-економічних заходів держави, підприємств, організацій, місцевих органів влади, спрямованих на захист населення від безробіття, підвищення цін, знецінення трудових заощаджень і т.п. Об'єктом такої політики є соціально-економічні відносини, що регулюються відповідними інституціями, які становлять основу суспільства, а суб'єктом – держава, політичні партії, громадські організації. У період перебудови економічних відносин найбільше потерпають від цих процесів малозабезпечені верстви населення. Тому під час трансформації економіки особливої актуальності набуває загальносуспільна проблема соціально-економічного забезпечення як населення в цілому, так і найбільш вразливих його верств, осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Аналіз останніх досліджень. Розробці зазначених питань приділяють увагу вчені дальнього зарубіжжя: Дж. Астон, Р. Віллісон, С. Вільямс, С. Девсон, Р. Мартін, Р. Піментал, М. Прістлі. Теоретико-методичною базою дослідження особливостей соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями є праці українських вчених: М. Баймуратова, Н. Борецької, В. Воротіна, О. Герасименко, І. Гришової, І. Гнибіденка, О. Заярнюк, О. Копиленка, А. Колота, Ю. Краснова, Г. Купалової, В. Куценко, Е. Лібанової, О. Мельника, І. Мищака, О. Наумова, В. Новікової, О. Новікової, В. Петюха, М. Семикіної, С. Стоянової-Коваль та ін. Між тим, проблемні питання ефективного інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями в сучасних умовах трансформації економіки та формування соціально орієнтованої держави залишаються невирішеними й недостатньо вивченими.

Постановка завдання. Мета статті полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних та методологічних засад інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Виклад основного матеріалу. Сучасне інституційне регулювання спрямовується на зростання добробуту нації на основі прискореного розвитку соціально-економічної сфери, активного впливу соціальних факторів на підвищення ефективності національного виробництва. Вона є важливим аспектом регулювання національної економіки і відіграє подвійну роль: по-перше, економічне зростання створює сприятливі умови для поліпшення життя людей, по-друге, соціальна політика стає фактором економічного зростання й інституційного регулювання економіки. Весь комплекс соціально-економічних заходів відбувається під контролем держави, в її соціальній та економічній політиці, спрямованих на захист населення від безробіття, інфляції, знецінення особистих заощаджень, утримання непрацездатних і не забезпечених громадян (це відбувається шляхом перерозподілу доходів), на підвищення рівня добробуту всіх громадян країни через зростання ефективності ринкової економіки. За умови проведення активної соціально-економічної політики відбуваються динамічні перетворення ринкової системи на соціальне ринкове господарство, що ґрунтується на ринкових економічних принципах і соціальному захисті населення [1].

Враховуючи інституційну складову, доцільно обґрунтувати окремо найважливіші елементи соціально-економічного забезпечення, тобто економічну та соціальну складові. Зміст економічної складової:

– соціальна підтримка і захист громадян, включаючи поліпшення матеріального становища, соціалізацію окремих груп населення;

надання допомоги потерпілим у результаті стихійних лих, екологічних, промислових або інших катастроф, соціальних, національних, релігійних конфліктів, жертвам репресій, біженцям і вимушеним переселенцям;

діяльність у сфері профілактики й охорони здоров'я громадян, а також пропаганди здорового способу життя, поліпшення морально-психологічного стану громадян;

сприяння діяльності у сфері освіти, мистецтва, фізичної культури і масового спорту;

охорона й належне використання будинків, об'єктів і територій, що мають історичне, культурне або природоохоронне значення, та місць поховання [8].

Таким чином, історію розвитку інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями в Україні умовно можна поділити на такі етапи: особиста добродійність, церковна допомога в період Київської Русі, боротьба з жебрацтвом, опіка за часів козаччини, державна система соціально-економічного забезпечення. Аналіз історичних аспектів інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями дає змогу визначити системність та послідовність розвитку. Незважаючи на те, що вітчизняна система соціально-економічного забезпечення розвивалася із певним запізненням порівняно з європейською суспільною думкою, інституційне регулювання щодо людей з обмеженими фізичними можливостями завжди базувалося на християнських принципах милосердя, вона пройшла усі етапи розвитку, трансформувалася від зневаги до розуміння соціалізації людей з обмеженими фізичними можливостями, що вбирає в себе необхідність розробки організуючих, координуючих, регулюючих дій тощо.

У зв'язку з цим інституційне регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями вбачається у трьох аспектах: законодавчі дії на рівні держави та регіону (розкривається переважно в політиці зайнятості та освітній політиці) [17]; визначення рівня участі людей з обмеженими фізичними можливостями у суспільному житті (виявляється у критичному аналізі самоорганізації); політика репрезентації людей з обмеженими фізичними можливостями (розкривається в аналізі тематичної інформації, представленої у засобах масової інформації) [9].

У цілому бачення осіб з обмеженими фізичними можливостями на рівні державного інституційного регулювання поступово змінюється від індивідуально-патологічної, медичної моделі до соціально-економічної. Для практичного втілення у життя сучасного інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями в Україні сформовано систему реалізації конституційних прав людей з інвалідністю, задля якої співпрацюють на відповідних рівнях Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, загальні й спеціальні суди, центральні органи виконавчої влади, урядові органи державного управління, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, органи прокуратури [10].

Законодавча складова інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення, спрямована на підтримку людей з обмеженими фізичними можливостями, передбачає розробку національних програм, реалізація яких на сьогодні повністю залежить від фінансових та економічних можливостей держави, а не від дійсних потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. Невідпрацьованість механізмів взаємодії державного та місцевих бюджетів не дозволяють ефективно функціонувати програмам, спрямованим на покращення соціально-економічного стану людей з обмеженими фізичними можливостями. За даними Міністерства праці та соціальної політики України, з моменту підписання Закону «Про основи соціальної захищеності осіб з обмеженими фізичними можливостями в Україні» [11] на його реалізацію щорічно виділялося 10–15 % від необхідного. Законодавством України не передбачається дієвих механізмів відповідальності за порушення умов соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Звідси формулюється основна мета інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями – максимально можлива їх інтеграція у соціально-економічну систему шляхом гарантування їм рівних з

усіма іншими громадянами можливостей для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов для ведення повноцінного способу існування згідно з індивідуальними здібностями та інтересами. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію ряду завдань. Одним із головних серед них є адаптація людей з обмеженими фізичними можливостями через професійну та освітню діяльність [12].

За таких обставин стає очевидною пряма залежність процесу інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями від рівня економічного розвитку країни, матеріального забезпечення особистості.

У світовій літературі з проблем інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями існує поняття «якість життя, пов'язана із здоров'ям» (**healthrelated quality of life**), коли саме якість життя розглядається як інтегральна характеристика при оцінці рівня соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. У цьому аспекті вивчення проблеми особливо актуальним стає аналіз систем освіти та працевлаштування осіб з обмеженими фізичними можливостями як одних із найважливіших факторів, що можуть стати вирішальними при формуванні якості життя [13].

Характерною ознакою існування цієї категорії населення стало обмеження життєдіяльності – це неможливість виконувати повсякденну діяльність засобом та в обсязі, звичайному для людини, що створює перешкоди в соціальному середовищі, ставить її в незручне становище порівняно зі здоровими й проявляється частковою або повною втратою здатності до самообслуговування, пересування, орієнтації, спілкування, навчання, контролю за поведінкою, а також значним обмеженням обсягу трудової діяльності, зниженням кваліфікації і призводить до соціальної дезадаптації [14].

Доведено, що соціально активна особистість з інвалідністю більше задоволена життям та досягає вищого рівня якості життя на відміну від осіб, які не мають змоги вести активний спосіб життя, що найчастіше призводить до безробіття, як наслідок – до бідності, низького рівня життя, дезадаптації у суспільстві.

Таким чином, на нашу думку, доцільним було б пов'язати поняття якості життя не лише з обмеженням здоров'я, а й з обмеженням життєдіяльності, оскільки саме рівень обмежень, що формується з урахуванням фізичних показників та завдяки державній системі подолання обмежень на всіх рівнях, стає вирішальною категорією при визначенні характеристики якості життя. Тому доцільним буде використовувати термін «якість життя, пов'язана із обмеженням життєдіяльності» – інтегральна характеристика при оцінці рівня соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями, яка враховує рівень освіти, працевлаштування, неможливість здійснювати повсякденну діяльність засобом та в обсязі, звичайному для людини, що створює перешкоди у соціально-економічному середовищі, ставить її у незручне становище порівняно зі здоровими й проявляється частковою або повною втратою здатності до самообслуговування, пересування, орієнтації, спілкування, навчання, контролю за поведінкою, а також значним обмеженням обсягу трудової діяльності, зниженням кваліфікації і призводить до соціальної дезадаптації як одних із найважливіших факторів, що визначають якість життя.

Одним з індикаторів соціально-економічної якості життя осіб з обмеженими фізичними можливостями стає рівень їх професійної зайнятості. Зайнятість може розглядатися в економічному, соціальному, політичному, демографічному, виробничому, технологічному аспектах. На державному рівні сутність зайнятості як умови включення в процес виробництва аналізується з позиції виробництва, де праця є основною умовою підтримання належного рівня людей з обмеженими фізичними можливостями; використання, яке передбачає матеріальну винагороду за отримані послуги; з позиції розподілення праці, тобто закріплення працівника за певною сферою діяльності [15].

Розуміння інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями у цьому контексті на перше місце ставить поняття людського капіталу та інвестицій у нього. Інвестиціями за таких обставин можуть бути освіта, накопичення досвіду, охорона здоров'я, географічна мобільність та пошук інформації.

З цієї точки зору проблему інституційного регулювання висвітлюють як урегульованість прав та можливостей щодо доступності соціально-економічних ресурсів. Шлях до соціально-економічного забезпечення – це інвестиції у людський капітал. Важливішого значення таке тлумачення набуває при роботі з людьми з обмеженими фізичними можливостями [10].

Враховуючи те, що при розробці стратегій інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями виникає необхідність одразу відмовитися від старого директивно-маніпулятивного підходу, який практикувався багато років та виявився малоефективним, згідно з яким людину з обмеженими фізичними можливостями розглядали як безпомічний, безпорадний об'єкт зовнішнього впливу, державну політику у сфері соціально-економічного забезпечення людей з обмеженими фізичними можливостями слід спрямувати на створення належних умов для індивідуального розвитку, актуалізації власних ресурсів, самореалізації, тобто, на самореабілітацію кожного індивіда. Це має бути безперервний процес соціально-економічного забезпечення, вільного розвитку та самовдосконалення людини, родовою сутністю якої є свобода. Адже саме свобода дає людині можливість вільно змінювати вихідні обставини свого існування, а значить, дозволяє їй виступати суб'єктом діяльності, характеризує її не як маріонетку у руках долі, а як активного діяча, автора власного життя [13].

Суб'єктивну підсистему соціально-економічного забезпечення формують внутрішні характеристики населення, що виступають як рушійні сили його поведінки у суспільстві. Йдеться, насамперед, про мотиваційні механізми соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями. В основі реакцій, які визначають поведінку суб'єктів системи соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями, лежать численні спонукальні причини (фактори). Чинники, що впливають на соціально-економічне забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями, на наш погляд, можна класифікувати на макроекономічні, мікроекономічні та індивідуальні (рис. 1).

Рис. 1. Чинники впливу на соціально-економічне забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями

*Джерело: систематизовано автором на основі [9; 14].

У дослідженнях питань соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями особливу роль відіграє аналіз специфіки їх мотиваційних установок щодо реалізації трудового потенціалу. Приймаючи до уваги, що мотивація – це сукупність рушійних сил (внутрішніх та зовнішніх), які спонукають людину до виконання певних (свідомих і несвідомих) дій, вчинків, то мотивація соціально-економічного забезпечення – це сукупність внутрішніх та зовнішніх мотивів поведінки людей при соціально-економічному забезпеченні.

Висновки. Основна мета інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями – максимально можлива їх інтеграція у соціально-економічну систему шляхом гарантування їм рівних з усіма іншими громадянами можливостей для участі в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, створення необхідних умов для ведення повноцінного способу існування згідно з індивідуальними здібностями та інтересами. Головний вектор розвитку наукових поглядів на проблему інституційного регулювання соціально-економічного забезпечення осіб з обмеженими фізичними можливостями сьогодні, на наш погляд, визначають такі чинники: 1) модель соціально орієнтованої держави, яка передбачає створення для осіб з обмеженими фізичними можливостями необхідного середовища існування та їх активне соціально-економічне залучення, вимагає зміни парадигми інституційного регулювання. Разом із тим активна інтеграція осіб з обмеженими фізичними можливостями в соціально-економічну систему, можлива, насамперед, через здійснення комплексу заходів щодо: медичного та соціального страхування, трудової та професійної реабілітації, розвитку інклюзивної освіти; 2) неготовність вітчизняного ринку до використання робочої сили такої якості і конкурентоспроможності, що перешкоджає залученню осіб з обмеженими фізичними можливостями до сфери трудової діяльності, та відтак – їх соціально-економічного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Борецька Н.П. Розвиток джерел формування людського і соціального капіталу в Україні. *Науково-виробничий журнал. Держава та регіони. Серія: Економіка та менеджмент* 2010. № 1. С. 45–49.
2. Гнибіденко І. Трудова зайнятість – важлива складова соціальної політики. *Праця і зарплата*. 2007. № 47. С. 4–5.
3. Заярнюк О.В. Напрямки удосконалення механізму стимулювання зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2009. Вип. 16. С. 139–144.
4. Семикіна М.В. Мотивація конкурентоспроможної праці: теорія і практика регулювання. Монографія. Кіровоград : ПіК, 2003. 426 с.
5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Gryshova I.Yu., Shestakovska T.L., Glushko O.V. The economic measurement of convergence of institutional impact on the sustainability of development. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2017. № 4. P. 75–80.
7. Naumov A.B., Panyuk T.P., Danylchenko L.I. The impact of social policy on the development of innovative medical insurance in Ukraine. *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. № 1 (9). P. 55–62.
8. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 46. Ст. 292.
9. Кір'ян Т. Системно-концептуальний підхід щодо соціально-професійної реабілітації інвалідів. *Україна: аспекти праці*. 2007. №2. С. 3–10.
10. Шестаковська Т.Л. Особливості формування соціально орієнтованих кластерів в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2016. № 1. С.46–55.
11. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 19.12.2017 р. № 2249-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 21. Ст. 252.
12. Про стан забезпечення в Україні встановлених чинним законодавством соціальних, економічних, правових і конституційних гарантій у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів: Постанова Верховної Ради України від 20.02.2003 року № 560-IV.

13. Наумов О.Б., Гришова, І.Ю., Давидюк О.О. Економіко-політичні конфлікти на сучасному етапі. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. № 2. С. 36–49.

14. Гришова І.Ю., Щербата М.Ю., Гришов В.В. Соціальна відповідальність бізнесу як чинник соціально-економічного розвитку. *Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал*. Черніг. нац. технол. ун-т. 2015. № 3 (3). С. 17–28.

15. Куровська Г. Основні концепції державної політики залучення осіб з інвалідністю до ринку праці: міжнародний аспект. *Україна: аспекти праці*. 2007. № 1. С. 43–45.

16. Мищак І.М. Реформування законодавчого забезпечення права на освіту людей з особливими потребами в Україні. *Конституційна реформа в Україні: новий етап та сучасні виклики*. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. С. 173–179.

17. Мищак І.М. Правове забезпечення запровадження інклюзивної освіти в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 5. С. 37–43.

** Мищак Іван Миколайович – доктор історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач науково-організаційного відділу Інституту законодавства Верховної Ради України.*

** Казарян Генріх Генріхович – кандидат економічних наук, директор Асоціації «Всеукраїнська спілка протезно-ортопедичних підприємств».*

Стаття надійшла до редакції 30 липня 2018 р.

UDC 338.43:631.1:338.33

Anatoliy Livinskiy *

IMPROVING THE MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL PRODUCERS IN UKRAINE

The article is devoted to the evaluation of the current state of functioning of livestock enterprises in Ukraine and to the substantiation of strategic directions of renovation development. It was identified that the instability of the socio-economic situation in Ukraine, the low level of concentration of the capital in the agrarian sector, the disparity in prices between agricultural products and the products of industry and its consequences have led to chronic problems in the field of livestock farming. The necessity of forming a strategy of renovation of production and economic activity of livestock enterprises based on the model of innovation development is substantiated. The necessity of creating new food technologies, which should maximally use plant and animal raw materials on the basis of membrane and extrusion technology, high frequency and vacuum currents, sublimation and other new methods, has been determined. It is noted that the development of innovative technologies is namely a specific way of transition from cost to resource-saving type of reproduction.

Keywords: livestock enterprises, agrarian production, innovation development, mechanism, renovation.

Лівінський А.І. Удосконалення механізму інноваційного розвитку суб'єктів аграрного виробництва в Україні.

Стаття присвячена оцінці сучасного стану функціонування підприємств тваринництва в Україні та обґрунтуванню стратегічних напрямів реноваційного розвитку. Ідентифіковано, що нестабільність соціально-економічної ситуації в Україні, низький рівень концентрації капіталу в аграрній сфері, диспаритет цін між сільськогосподарською продукцією і продукцією промисловості та його наслідки зумовили хронічні проблеми у сфері тваринництва. Обґрунтована необхідність формування стратегії реновацій виробничо-господарської діяльності підприємств тваринництва на основі моделі інноваційного розвитку. Визначена необхідність створення нових харчових технологій, які повинні максимально повно використовувати рослинну й тваринну сировину на основі мембранної й екструзійної